

„Coface“ skelbia naują pasaulinę šalių rizikos tendenciją: riba tarp išsivysčiusių ir besivystančių šalių nyksta

Besitęsiančios skolų krizės euro zonoje ir vis dar įtempto besivystančių šalių augimo finansavimo klausimo kontekste „Coface“ pažymi, kad pastarųjų šalių reitingai, atlaikę krizės išbandymą, pagerėjo, ir dabar išsivysčiusių bei besivystančių šalių rizikos profiliai susilieja.

Dar 2011 metais „Coface“ pradėjusi skelbti pasaulio valstybių rizikos reitingus ir tuo metu stebėjusi 130 šalių, šiais metais vertina jau 156, iš kurių 28 yra taip vadinamos išsivysčiusios šalys.

Atliekant minėtų šalių analizę, pažymėtina, kad 2011 m. esminiais šalies rizikos veiksniais bus privataus skolinimosi kontrolė ir ekonomikos augimo finansavimas.

Remiantis „Coface“ prognozėmis, pasaulinis augimas 2011 m. turėtų sulėtėti iki 3,4 proc., lyginant su 4 proc. 2010 metais, įtakotas skolos sumažėjimo privačiame sektoriuje, ribotų biudžetų politikos Europoje, galimo žaliavų kainų kilimo ir pasaulinės prekybos sulėtėjimo. Išsivysčiusių šalių ekonomika turėtų augti 1,8 proc., lyginant su 2,3 proc. augimu 2010 m., o euro zonos šalių ekonomikos augimo tempai turėtų lėtėti ir siekti 1,4 proc., lyginant su 1,7 proc. 2010 m. Šis nuosaikus smukimas turės neigiamos įtakos vidutinei kompanijų kredito rizikai, tačiau įtaka nebus labai žymi, nes ekonomikos augimo skirtumas tarp 2010 m. ir 2011 m. siekia tik 0,6 proc. BVP.

Daug iš pasaulinės krizės laimėjo besivystančios šalys, kurių ekonomika ir 2011 m. tolygiai augs, tik kiek lėtesniu tempu – 6,2 proc. palyginus su 6,7 proc. 2010 m. Priešingai nei euro zonos šalyse, kur privačios skolos burbulas sukėlė didžiausias krizes, veikla besivystančiose šalyse dar nėra apsunkinta privačios skolos naštos. Vis dėlto besivystančios šalys taip pat nėra apsaugotos nuo įsiskolinimo privačiame sektoriuje bangos, kuri gali kilti finansuojant besitęsiantį investicijų bumą 2011 m. Todėl galima išskirti 2 rizikos profilius, kuriuos reikia stebėti:

- „Lenkijos-Brazilijos“ profilis: šio profilio įmonės turi tendenciją įsiskolinti užsienyje dėl pernelyg griežtų vietos bankų skolinimo sąlygų ir aukštų vidinių palūkanų normų. Tai veda į rizikingą partnerystę su įmonėmis šiose šalyse, kurių skolos užsienio valiuta toliau auga.
- „Kinijos-Vietnamo“ profilis: šio profilio įmonės didina savo įsiskolinimą vietine valiuta vidaus bankams, kurie dažnai nėra pajėgūs tinkamai įvertinti rizikos. Subjektai, turintys dideles skolas ir stokojantys skaidrumo, gali susidurti su sunkumais.

Naujas reiškinys: išsivysčiusių ir besivystančių šalių rizikos profiliai panašėja

Remdamasi savo šalių rizikos vertinimo patirtimi, „Coface“ stebi pozityvią tendenciją 2010 m. įvykusiųose šalių reitingų pokyčiuose, atmesdama „dvigubo nuosmukio“ scenarijų. Nors 2009 m. „Coface“ pagerino reitingus ar jų perspektyvas 23 šalims, o 47 šalims jie buvo sumažinti arba perspektyvos pablogintos, 2010 m. bendrovė perklasifikavo arba pagerino perspektyvą 47 šalims ir sumažino reitingą arba pablogino perspektyvą tik 6 šalims.

Jau minėta, jog pasauliniu lygiu ryškėja žirklių efektas, mažinantis skirtumus tarp išsivysčiusių ir besivystančių šalių rizikos profilių, kuris siejamas su pastarųjų šalių įmonių veiklos stabilumu bei mokėjimo įpročių atsparumu krizės metu. Besivystančios šalys gali pasigirti aukštais ir stabiliais augimo tempais bei stipriu finansiniu vientisumu, tuo tarpu reitingai išsivysčiusioms šalims išlieka sumažinti. Tarp pastarųjų tik 9 iš 28 sugrįžo prie iki krizės turėto lygio.

Iki krizės žemiausias reitingas išsivysčiusiose šalyse buvo A2; 9 besivystančios šalys turėjo A2 arba aukštesnius reitingus. 2010 m. žemiausias reitingas išsivysčiusiose šalyse buvo A4. 27 besivystančios šalys, įskaitant Kiniją, Turkiją, Braziliją, Indiją ir Lenkiją, turi reitingus, lygius A4

arba aukštesnius, t.y. geresnius reitingus už Graikiją, Airiją ir Portugaliją, kurios susidūrė su privačių ir valstybės skolų burbulais. Turkija dabar yra tik vienu lygiu žemiau už Jungtinę Karalystę, o Lenkija turi geresnį reitingą už Islandiją.

Tradicškai šalies rizikos samprata buvo siejama su besivystančių šalių ekonomikomis, kurių didesnė rizika sąlygojama užsienio valiutos komponento šalies įsiskolinime. Tačiau euro zonos šalių pavyzdys parodė, kad įmanoma patirti krizę su labai aukšta išorine skola, tačiau vietine valiuta. Anksčiau taikyta tradicinė schema irsta. Šie pokyčiai patvirtina „Coface“ metodologijos pasirinkimą - bendrovė, vertindama šalies riziką, ir anksčiau nematė esminio skirtumo tarp besivystančių ir išsivysčiusių šalių.

Paskelbtų reitingų pokyčių lentelė

Šalys	2010 m. rugsėjis	2010 m. gruodžio naujas reitingas
-------	------------------	-----------------------------------

Išsivysčiusios šalys

Vakarų Europa	Norvegija	A2↗	A1
	Airija	A3↘	A4

Besivystančios šalys

Besivystanti Europa	Estija	A4↗	A3
	Kipras	A2	A2↘

Besivystanti Azija	Mongolija	D	D↗
--------------------	-----------	---	----

Lotynų Amerika	Peru	B↗	A4
	Urugvajus	B↗	A4
	Argentina	C	C↗
	Bolivija	D↗	C
	Hondūras	C↘	C
	Jamaika	C↘	C

Afrika	Nigerija	D	D↗
	Mozambikas	B	B↘